

ઠવી તાનસેન મીરાંબાઈ મુદ્દાસદૃન ભક્તનાં

પ્રભાતીયાં

સોળીસા સજજનોને માટે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર બાગુડર.

ત્રણ દરવાજા-અમદાવાદ.

અમદાવાદમાં પ્રમાણમાં ચાલે છે "નવર" પ્રાન્સિંગ પ્રેસમાં
લોગીલલ નારણદાસ બોડીવાળાએ છાપી.

આવૃત્તિ ૧૦ મી.

પ્રત ૪૦૦૦.

સંવત ૧૯૭૩

સને ૧૯૧૭.

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી વિંધીસાઈટ-સંગ્રહ
૭૯૨૪

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૅપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૮૨૪ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ પ્રભાતિધી

વિષય ૨ : ૧૭૧

પ્રભાતીયાં

પ્રભાતીયું ૧ છું.

પરમાનના પોહોરમાં દોડા ડાકોરમાં, ઠીક ઠાકોરમાં મન મોહું;
રણગોડરાય છે જક્ત જોવા જાય છે, જોમતી ગંગામાં અંગ ધોયું પ.
જોમતી ઘાટમાં મળ્યા પ્રભુ વાટમાં, સેજજમાં સામરે સામું જોયું?
નરહરી નરખીયા પ્રેમથી પરખીયા, પલકપડી એકમાં પાપ ખોયું. પ.
હાવન દેખાડીયાં ચઢે રત્ન કહાડીયાં, કામધેનુ ગાયનું દુધ દોયું;
દેવ ની વાતમાં સમુદ્ર સાથમાં, નામને નેત્રે નીર વસોવ્યું.
ખોડાણોજી લાત્રીયા ડંકપુર આત્રીયા, સરવના મનમાં યુગ્મ સોયું.
સ્વામી આજ્ઞારામના નવખડે, શામળે ચિત્તમાં ચિત્ત પ્રોયું. પ

પ્રભાતીયું ૨ છું.

રાત રહે જ્યારે પાછલી ખટ ધડી, સાધુ પુરખને સુષ્ટ ન રહેવું;
નીકાને પરહરી સમરવા શ્રી હરી, એક તું એમ કહેવું. રાત
જોગીયા હોય તેને જોગ સંભાળવા જોગીઆ હોય તેને જોગ તજવા.
બેદીયા હોય તેને વેદ વીચારવા, વહજનવ હોયતેજી કણુ ભજવા. રાત.
સુકવી હોય તેને સદમંથ બાંધવા, દાતાર હોય તેને દાન કરવું.
પતીવ્રતા નારીએ કંથને પુછવું, કહે તેતો ચીત ધરવું. રાત.
આપણે આપણા ધરમ સંભાળવા, કર્મનો મર્મ સેવો વિચારી;
નરસૈયાના સ્વામીને સ્નેહથી સમરતાં, ફેર નવ અવતરે નરને નારી. રાત

પ્રભાતીયું ૩ છું.

જમીને જોઈ તો જમત દીશે નહિ. હાથમાં અડેપટા જોગ જામે;
ચીત ચિત્તન લીધે સતરંગ છે, પ્રભુ વટી હો અણ પાસે. જ
પંચમાહાભુત પરીબ્રહ્મ વીશે વિપજા. આજુ આજુ માહી રજારે વળગી;

કુલને દબ નેતો વૃક્ષનાં બલુવાં, ચડચડી ડાળ તેતેં નહીરે અગગી. જ
 વેદનો એમ વદે શરતી સ્મૃતિ સ્ત્રીખ દે, કનક કુંડળ વીસે બેઠ ન હોય;
 ઘાટ ચડયા પછી નામ જુગવા અંતે તો હેમ હેમ હોયે. જ.
 જીવને શીવતો આ ઇચ્છએ થયા, રમી પરપંચ ચૈદ લોક કાધી;
 બાણે નરસૈયો તેજ તું તેજ તું, એને સમર્પાધી કંઈ સવ સ્ત્રીધ્યા. જ
પ્રભાતીયું ૪ થું.

ઉઠ કિતાવળો ચાલ્ય તું વીડલ, ગોરીંદ ગાય વચ્ચ ધાવે;
 જાગને જાદવા જનની જશોદા વંદો કહાન કાં તને નાદ્રા આવે. ઉઠ.
 દત્તકાવન કરો આજસ પરહરો, રજની વીતી ગયું પહોર ફાટકું?
 કુરને કરમલો સેન સીરાવતો, દહીરે હામોદરા યાય ખાટું. ઉઠ.
 બારણા બહાર બલીબત્ત ઉભા રહ્યા, જોર વાહાવા તારી વાટ જીવે;
 નરસૈયા સ્વામીનું મુખડુ દીઠે મનડું અતીરે મોહે.

સપ્તાતીયું ૫ મું.

જળકમળ છાંડી બને બાળા, સ્વામી અમારો જાગશે;
 જાગશે તને મારશે, મને ખાજ હત્યા લાગશે. ૨૬.
 કહેરે ગાગ કાં મારમ ભુલ્યો, રે તારા વેરીએ વળાવીઆ;
 નીસ્યે તારો કાળજ ખુટ્યો. અહીંઆ તે શીદ આવીયે. જ.
 નથી નાગજુ કું મારમ ભુલ્યો, કે મારા વેરીએ વળાવીયો;
 મગુરા નમરીમાં જુગદું રમતી, નાગનું શીશ હારીયો. જ.
 રજે રૂંડો રમે પુરો, દીક્ષતો કોડીલ કોડામણો;
 તારી માતાએ કેટલા જન્મીયા, તેમાં તું અજખમણે. જ.
 મારી માતાએ બેઠ જન્મીયા, તેમાં કું નદવર નાનકડે;
 જમાડ તારા નામને, મારું નામ કૃષ્ણ કોડામણે. જ.
 લાખ સવાલો મળ્યા હાર આપું, આપુરે પુજને મેરીએ;
 એટલુ મારા નામથી જાનું, આપું પુજને કરી ચેરીએ. જ.

શું કરું નામણુ હાર તારો, શું કરું તારો દોરીઓ;
શાને કાળે નામણુ તારે, કરવી ચરમાં ચોરીઓ. જગ.

ચરણ ચાંપી મુખ મલડી, નામણે નામ જણાવીયો;
છઠને બળવંતા કાઠ, બારણે બાળક આવીયો. જગ.

બેડ બળાયા બાથે વળાયા, કંણે કાળીનામ નાખીઓ;
સદસ્ય ફેણુ ટુંકવે જેમ ગગન માળે હાથીઓ. જગ,

નામણુ બહુ વિકાપ કરે છે, નામને બહુ દુખ આપશે;
મથુગ નગરીમાં લલ જશે, પછી નામનું શીશ કાપશે. જગ.

બેડ કરજોડીને વીનવે સ્વામી, મુકો અમારા કંથને;
અમે અપરાધી કાંઈ ન સમજ્યા, ન જોળખ્યા બ્રમવંતને જગ.

ચાશ બરી સંગ મોતીઓ, શ્રી કૃષ્ણનેરે વધ વીઓ;
નરસૈયાના નાથ પાસેથી, નામણુ નાથ છાંડાવીયો. જગ

પ્રભાતીયું ૬ કું.

જહુપતિ નાથ યે મીત્ર છે તમ તણા, જુઓ વેગે કરી કંણુ પામે;
પ્રીતા પુર્વ વણી હેન ધરશે હરી, મનતાં મનોરથ સરળ થાશે. જહુ
ધેર બાળક સહુ દુઃખ પામે બહુ, અન્ન વસ્ત્રથી રહેછે ઉણી;

નીરધન સરજના પુણ્ય કીધા વીના, કરમના દોષ તે આવી પુણ્યા જહુ.
જહુપતી જાદવ બકતી વસે સાધવા, કરશે કશ્ચ પ્રભુ દીન બણી;
જોમત્રી રનાનથી કાટી અધ નાશે, નીરખતાં કંણુન પ્રેમ આણી જહુ.

કંણુને હળી મળી સીદ આવો વળી, જાણશે દુખ અંતરજામી;
વીનલી મન ધરો આજસ પરહોસદાય આશે નરસૈયાનાસ્વામી. જહુ.

પ્રભાતીયું ૭ મું.

સાંભળો બામની કાન ધરી કામની, કંણુ કહાવું તું કરપણે પામી;
ત્રીજુવન નાથ લે મહાપતી માધવા, કેમ બોલાય ત્યાં વાત ચાંપી;
દીવસ જાણ થયા બાળપણને ગયા, રમતિ નવ જાણે પ્રીત જુની.

દુરબળ રંક હું બીજીક આપડો, નેવ લહુ ચોકસી ચુની. સાં
 હિયસેત અઠરર હલવ છે ત્યાં બળીબદને ખનીરક પાસે;
 કોટી થોડા બ્યાં હું હમો રહીશ ક્યાં, કોણ આવી મહારો હાથ રહાશે. સાં
 જડી રત્ન મણી કાન્તી બાસે ચણી, તીમીર નાવે તેની બ્યોત પાસે
 ત્યાં કેમ બોલી શકું વણુ વડતો યતો ધમજી ધમણ રહુ જાસો જાસ સાં.
 માનની બેસી રહો મુખદુખ સહુ કહો ભોગવો કરમ જે બાગ્ય ચોટ્યુ
 દુરીબન લોક તે છોને લવતા રહે. નરસહના સ્વામીનુ બીરહ મોડું.

પ્રભાતીયું ૮ મું.

સ્વામી સાચું બોલવું નવ રહું હંસના વચન વેદ વાણી,
 બવનારું નાવ તે બકિત જુર તણી, તે હું પ્રીસવું સ્નેને અણી. સ્વા.
 નથી હરી વેગળા બાકત બાવે મળ્યા, રામને રક તે એક ધરે;
 લખપૂતિ કોટી મન માણે રતી, શુક સરખી ત્યાં નથીરે આહે સ્વા.
 પ્રહાણ્ય દેવ શ્રી કૃષ્ણજી, નીજ જત જણીને શુધ લેશે:
 પ્રીતના રીત હે જમ નહી વીસરી, બાળલીલા તણાં ચરીત દહેશે વસા.
 નથી કાંઈ આદવા ભેટ લખને જવા, કેમ ધરી જણસે કળ્પ કામી.
 મીતથી આપણા વડને વગવશે, નીરખનાં લાજે નરસહના સ્વામી સ્વા

પ્રભાતીયું ૯ મું.

વીનતી વળી કહુ બેઠ આંખી દડ', પોતીએ તાંડુલ ગાંઠ બાંધો.
 જાણશે થોડે ધણું, બાવે ભોજન તણું ધન્ય તે કળ્પશું સ્નેહ સાંધે તી
 બીલડીના ભોર તે બાવે અરોગીયાં, જુહુ અન્ન આહીરનું લીધું;
 બકત વીહરની બાજી બાવે જમવા, કુપનુ નોતરં પાણું કીધું વી.
 પેરે પેરે પાંડવ કહુ નીવારીયા, બકત કારણ કંઈ દુરટ માયો
 હંચ નીચ અને છે પારખું, પતીત અધર્મો કંઈ કોટી નર્મી, વી.
 બકિત વસ વીઠશે સંત સાચા મથ્યો સમોવડને નવ ચુકે ટાણ,
 સંત સ્મરે ત્યાં આવી હમો રહે, મક્કના મન તણો બાવ જણે. વી
 હણુએ વેગે કરી મીરખો મુકતાપુરી ધન્ય ધન્ય તારણી રનેહ ન્યામે
 નરસહના નાચન નીરખો નિસ્ચય કરીમનીએ કંચને બહવ અલ્યાંબી.

પ્રભાતીયું ૧૦ મું.

ચાલીઓ ઘાટમાં ગાનના ઘાટમાં, મીઠા મોહન તણું નામ લેતો;
 ધન્ય એ નાર એ અવતાર સદા કર્યો કૃષ્ણ મુખ એમ કહેતો,
 માગ્યુ મૃત્યું પ્રમાણુને પ્રાણી છે, લેખ કીધે તહાં પ્રીત તુટે;
 કહ્યું મેં અમળા મુખે બેસી રહે!, માગતે તો બધા બરમ તુટે;
 માગ્યું મેં નથી શું મુખે કહ્યું કથી, ભોગવું કર જે ભાગ્ય લાગ્યો;
 શ્રીપતિ નાથે મને સરજનીયો, કહેતાં એમ દિગ્દવાર આગ્યો.
 આવી ઉભો રહ્યો કંઠ ગદગદ થયો, કોટી સુરજથી જ્યોત ભાસે;
 હરદયા આણીને હરીજન જાણીને, પોળાએ જમ કહ્યું કૃષ્ણ પાસે;
 મદીર તેડ્યા ચાલીને બેસીયા, ત્રીવીધનાં તાપ તે સર્વ નાહાં;
 તેમને સિદ્ધાનુને લઈ બેસારીયાં, તાણતાં વિપ્રના વસ્ત્ર ફાટયાં;
 તેજ દુપ્રેક્ષ મરદન કરાવીયા, શુદ્ધ હૃદયોદકે સનાન કીધું;
 કનકની પાવડી ચરણ આમળ ખરી. કૃષ્ણે ચરણોદક શીથ લીધું,
 ધુનીત પીતાંબર પહેરવા આપ્યું કનકના થાથે પકવાન લીધાં;
 કૃષ્ણ પલંગપર પોતે પધરાવીયાં કધીસુંતા વીજણે વાયું બરતો;
 સત્યભામાદીક નારી નીરખી રહી, નરસૈયાનો નાથ પદ સલા કરતો,

પ્રભાતીયું ૧૧ મું.

ધ્યાન તણું અલ્પ મત આજસુ, જે યક્ષી જન્મના દુઃખ જાયે;
 અચર ધંધો કરે અર્થ કાંઈ નવ સરે, માયા દેખાડીને મૃત્યુ વાહાયે
 સદા કલ્યાણુ થી કૃષ્ણના ચરણમાં ધરણુ આવે સુખ પાર ન હોયે.
 અચર વેનાર તું મેલ મિથ્યા કરી કૃષ્ણનું નામ રાખ માહે. ધ્યાન
 પટકથ મારા પરી અટકવ ચરણે હરી, લાટકથમાં વાત સુણતાંજ સાચી
 અસત્યું ભર્જન આકાશ સુધી રચ્યું, મુઠ એ મુળથી ભીત કાચી. ધ્યાન
 અંગ જોમન મનું ચળીત પીંજર થયું, તોય નથી લેતો કૃષ્ણ કહેવું!
 એતરે એત દિન ચાર છે લાભન, લીંડુ લદકરતાં રાત લેવું. ધ્યાન.

સરસ ગુણ હરીતણું જે જનો અનુસરી તે તણા મુજસતો જમત બેલે;
નસેના રંકને પ્રીતપ્રભુનું ધણી. અવર વેપાર નહી બજન તોલે. ધમાન

પ્રભાતીયું ૧૨ મું.

હરિ હરિ રટન દહણ કળી કાળમાં, હામ બેસે નહી કામ સરસ;
બકત આધીન છે રયામ સુંદર સદા, તે તારાજ કારજ સીદ કરશે
અસ્થ મુની સારું શું મુદ પુલ્યો દરે, શીશપર કાળા રલો દંત કરડે,
ખમર પલકની ખમર તુજને નહી, મુદ શું જોઈને મુઠ મરડે.

ગ્રોઠે પાપે કરી ભુલ્લી પાછી ફરી, પરહરી થડ શું કાળે વળગ્યો;
પ્રપચ પરહરો સાર હૃદયે ધરો, ક્યરો હરી મુખ અમળ વાણી.

કશને ધરયા નહી જીવપમ આપણે અસગુણ રલો અળગો;

નરસૈયા હરી તણી ભકિત ભુલીશમાં ભકિતવિના ખીનું ધુરધાણી. હ.

પ્રભાતીયું ૧૩ મું.

ભાગ્ય જોજો ભાઈ ચરણ જીક્ષક તણા રક્ષમણીઆઠી સડ નારીખેલી:

જગજળ જગ્ય તે ભોજ પહોચાડીયા આજ અમરીતથી અધીક તોલે.

આ ટરપ રૂપ તે પ્રગટીયુ કયાં થકી બલ્ય મેલા દીશે કરમ પુટયો;

જગજળને દુર્લભ શૈળ રામ તણી વંશ કરી નાથને પાપ છુટયો;

અંગ અતી કમકમે ધમણ મેઢે ધીમે, ધીમે હધરશ ને વળી નાટલુંતો;

જાળે કલિતક હરી દેહ ફરી, કરપણ તે કપ્યું સંગ સુતો,

પહોડીયે ઉઠવા સ્નાને બેસારીયા વંદન પખાળવા નીર દીધું

દશજ છે બાળા ગોપાળ સડ તમતણાં ભાગ્ય મોટું મને ચીત લીધું,

ગ્રહસ્થના ધરમાં હું વળગી રલો, હું તે મારી વળી મત ભુલ્યે;

મીત સુદામની શુષ્ક લીધી નહી કામની કેદમાં હું દુલ્યો.

ચાંદીપ ગોરને ગેર આપણા બહવા, ધન્ય ધન્ય દીવસ સદામ કહાવ્યો

એક રેણી રલો વન વીશે આપણે, સરપણ ભામતાં મેધ આપ્યો.

અમ લીધા વીના ભુખ્યા બેસી રહ્યા ગોરાણીએ આપણી પીડ જાણી.

વીશ્વરી મધું છે પીર તને સાંભરે, ચાંદીપગોરની અમળ વાણી.

ભામીએ મેટ જે મોઢલી મુજ બણો, ભાવશું ભાઈ ભાજે મીઠી.

સકોચતો અંકડી વીપ આંધુ ધરે, નરસૈયાના રવામીએ નજરે દીઠી

પ્રભાતીયું ૧૪ મું.

છપનભોગ જ્યાં કવજુ તાંદુલ ત્યાં આપતા હર સંકોચ આવે;
જેને જોઈએ તે આવી મળે કૃષ્ણને તાંદુલ ભેટ તે તુચ્છ કહાવે.
ધામ લીધા હરી મુઠ તાંદુલ બસે, પ્રેમે આરોગીયા તૃપ પામી;
ઈંદ્ર કુમેરથી અધીક વૈભવ કર્યો, રક્ષમણી કર મલો શીલ નાસી.
એક રજા અમો આપ્યા ખીજ તમો બકતનાં અઢગય કામ કરતાં;
પ્રેમદાએ પ્રેમના વચન એવાં કહયાં હાય સાહયો ત્રીજી મુઠ બરતાં,
વીનતાનાં વચન તે વીપે સમજ્યો નહી, ચાલવા ધર બણી શીખ માગી,
નરસૈયાના નાથ દુરબળપણું ટાળીયું, ભુખના દુઃખથી બીડ માગી.

પ્રભાતીયું ૧૫ મું.

વીપ આલ્યો વળી કૃષ્ણ સાથે મળી. સ્મિતમાં શોચી વીચાર કરતો;
આપ્યું તો કામ નહી પ્રીત જાણી નહી, તે તણો શોચ રૂઢીએજ ધરતા
અષ્ટ મહાસીદ તણી વૃદ્ધી નવનીધી તણી, નરપતમાં રહ્યો ભોગ માણી
કામની કંચને હું દારીકાં આવીયો, અમતણી પ્રીત તો નવ જાણી.
બાળજોપાળ જે વાટ જોતાં હશે તેહને જોઈ અમો શુંય કહેશું;
મીત્ર મોહતણાં હેત જ્યારે પુછશે, કામનીને ઉત્તર કેમ દેશું.
એમ ચીતા કરે નેનથી નીર ઝરે દરમની વાત મનમાં મારી;
નરસૈયાનો નાથ તે અતી ધણો, લોળીયો, પીતાંબર પશુ લીધું ઉતાસી;

પ્રભાતીયું ૧૬ મું.

ધન્ય ધન્ય તું રણછોડજી, દીન જાણી મને માત્ર દીધું;
ન મુજ જાગતે ભોગ પોહોચાડીયા, આજ અમરીષથી અધીક કીધું;
કનકને આજને મુજને ખેસારીએ, રક્ષમણી કૃષ્ણનો હાય સહાતાં,
હેવ કરી હરી ચરણુ દબાવીયા, ખટરસ ભોજન ખાતે ખાતાં
જાજપણુ તણો રનેહ મન વીસર્યો મીત્ર મોહન તણી પ્રીત સાચી,
હેતથી હજી મળી મન દોષું મને રંક ખેચારીયો કનક અંચી,

ધન્ય કૃષ્ણજી સંત સેવા કરી ધ્યાન ધરતો હું નીજ હારે આઘો;
 રત્ન જડીત મણીમય શોભા ધણી, હીરણ્ય હારીકા માંહી આઘો.
 કનકની જુની રત્નના થાંભલા, અર્કની જ્યોત ઉઘોત હીસે;
 આતને પાન પીધાર રથાનક ધણી, કામની નીર્ખિતા રામ હીસે;
 સપ્ત નવવરસની હીઠી ત્યાં સંદરી, ધર્યા, દેવ વીભૂતથી રજા નીહાળી.
 સોળ સણગાર તે અંગ સુરર ધર્યા, દેવ વીભૂતથી રજા નીહાળી.
 સદસ દાશી મળી પાસ વીંટી વળી કામની કંથ પાસે આપી,
 સ્વામીરે સ્વામી હું છું દાસી તમતણી, ચાલોમંદીર વીસે પ્રેમ આણી.
 ગોમતી સ્નાન કરી કૃષ્ણજી નીરખીયા પુન્ય પ્રમટ થયું પાપ નાહું;
 તે થકી રત્રિદિ આ સકળ સાંપડી, મટી ગયું આપણું ભાગ્ય પાહું;
 કૃષ્ણ કહેતાં તે નિજ ધામ પધારીયા, નવજ જોખન જ્યાં નરને નારી
 પીડતી ઉમરતા રજની વીતી ગઈ, નરસૈયાના સ્વામીની પ્રીત બારી.

પ્રજ્ઞાતીયુ ૧૭ મું.

નંદના નંદશું જોને નહી, તે નર માનવા ખર સ્નાન ત્રોલે;
 સુતળ બાર કરવાને એ અવતરયા, પ્રેતની પેરે સંસાર ડોલે, નં.
 દહિ થકી ટળે ભોજ તેના બળે, સંઘ પડો તેની મુખ માથે;
 જીવતાં જન તેતો જમ જેવા જાણવા, પ્રિત નહી તેને કૃષ્ણસાથે નં.
 ફીર્તી કૃષ્ણની જીભથી નવ ભણે, તેક મુખે દેવરાય તાણું,
 ભણે નરસંપ્રયો જેણે હસીને જાણવા નહી, તેનું કુદુંજ સઘાય કાયું;

પ્રજ્ઞાતી ૧૮ મું.

જેમરસ પીને હું એરના ખીજવર તત્વનુ કુપણ તુચ્છ; લાજે;
 દુઃખળા ઢોરનું કુચકે મન ચળે. ચતુર્ધા મુકિત તારી ના માજે;
 પ્રસન્ન વાત પરીક્ષા પ્રિયથા નહી, શુદ્ધજીએ સમજીને રસ સંતાડખે;
 જ્ઞાન વધરામ કરી પ્રભુ પુરા, કર્યો મુકતીનો મારગ સ્ત્રીએ દેખાડખે;
 મારીને મુકિત આપી ધણા દહતપને, સ્ત્રીની અઘાન્તી જાદુ મુરીરે જામી,
 પ્રેમને બેઠતાં વળતણી ગોપીકા, અવર વીડલા કંઈ ભક્ત જોગી.

પ્રેતને કુકિતનો પરમ વલ્લભ સહા, હેટના જીવતે પેતું છટે;
જન્મેજન્મ લીલારમ માવતાં, વહાણના વહાણ જેમ દવાર છેટે,
મેં શ્રદ્ધા હાથ ગોપીનાથ ગરવ ધણો, અવર બીજી કમઝે ન ભાર
નરસંઘયો મહામતી ગાય છે ગુણ દૃઢી. જતી સતીને તોસ્વપ્નેનઆવે.
પરજ્ઞાતીકું ૯ મું.

બળાનણે દાર હરી વીધ વાગુ ન હુવા. જેનેજેધને પ્રતુ માધ મમન ગાજી
છંદપ્રરતથી બળી આવ્યો ઉતાવળો, જેને જેધને તે હાજી કોનેવિચારી;
એક પરજી કુટી તણો ઠામ બણવા કરે, બોલવું તે મારે મુળ સાચુ
વિધ શરે ધણા લોભના વહાલા, કાન મારે ધણો હું તે રાચું.
વ્યોજી બંડાર બહુ કુચ્છિઓ સહીત, વળી માજે હસ્ત મારા રામેધરમાં;
હસ્ત બંડારને હું થું કરે, લોભીયાની નથી જાન મારી;
આગે ત્રિધાનાએ વામન તીરખીઓ, વસ્ત સહેવું મારે બ્રહ્મચારી;
ચેતજે તું બળી ચુક કહે હળ પડ્યો, વધજીવે વામન ધારી
અસ્વ જગન સમે દાન અવની તણું, પાવ એવું કયાં મજે મને મોટું;
હરી તણા શરણ ઉપર શીર નામતાં, નાજામાં બ્રમસુત પેઠા ચોળી;
રાજ રૂઢ્ય ધરી ધણું ધણું રાયજી, નેત્રમાં દરબતી શેર ચાલી;
બાપડો બળીરાય પગ તજે ચાંપીયો, છુપ પાતાળનો કરી ચાપ્યો;
નરસંઘયો હરી બક્ત આવીત છે, ઈંદ્ર અવીચગ અધિકાર આપ્યો;

પ્રજ્ઞાતીકું ૨૦ મું.

વાસ નહીં જ્યાં વધજીવ દેરો, ત્યાં નવ વસીએ વાસડીયાં;
સ્વાસો સ્વાસ હરી રમરણ ન કરે, તો આસ ધરમ કેરી સ્વાડીયાં,
જીભલકી જપમાળા ન જપે, તો જીભલડી નવ ખાસડીયાં;
જન્મ તેનો નહીં જેમાં, ન કહેવાયાં હરીનાં દાસડીયાં.
મોહન માયા પાંખી, અવર માયા જેમ કાસડીયાં.
બાણે નરસંઘયા બાર મરી, માપલ્લી કસ માસડીયાં,

પ્રભાતીયું ૨૧ મું.

હારીર શોખ્યા વિના હાર નહીં સાપડે, પંડીત પણ નહીં પાસે મોક્ષ;
તાંદુલ મેલીને તુષ્ટને વળગી રહ્યા, શુભ ન બાજે, એમ ઠાસે થોપે
રસના રવાદમાં સરવ શ્વાસ રહ્યા, વાગતી ગુરૂના વીનારે ગુથે;
ખાણી વીલાસમાં વીવીધ વાણી વહે, પરહસી પ્રેમને વળજે ચુથે;
સખ્ત શ્રીએ ખરો સકળ વિદ્યા બળે, અધ્યાત્મા કચરે આવી ઓથે;
પ્રપંચ પીંડમાં રહ્યો અહંકાર નવ ગયો આથડ્યો એમ અનંત ઓઠે;
આત્મકળા કહે રજનીમાં આથડે એમ અજ્ઞાનમાં શીશ જોઠે;
બળે નરસખ્યો જે ભેદ જાણી જાઓ, મેંતો રચી કહ્યું પદ ચોથે;

પ્રભાતીયુ ૨૨ મું.

વનચર વીગ વધામણી, કેને કયાં થકી આવ્યો;
અરે મુદ્રિકા શ્રીગમની, કયાં થકી લાવ્યો. વનચર૦
આરે મુદ્રિકા શ્રીગમની, કાષ્ટને જોવા ન જડતી;
તે તારે હાથ આવી ચઢી, તુંને કળ નથી પડતાં. વનચર૦
બાલજ બોલને બાંધ્યા, સાચી સંબળાવ વાત;
જવાળા બોલવજે જનકી, કુશલુ ધુતાય. વનચર૦
કોપ કરી મારે કંચણ, કેમ હાથે ન મારી;
કપુર લઈ આવ્યુ કામને, મારે વાસે વિસારી. વનચર૦
નાથ નમેરા કેમ થયા, હાથમાં કંઠલુજ કીધાં;
સતીને મેલીને સાધુ થયા, મુખે મુનિવર દીધાં. વનચર૦
જેમ લીજો જે બાંધવે, બેઠા આસનવાળી;
મીષીત થયા સક દેખતાં, દીધાં ઉપવીત ખાળી વનચર૦
આજઘલ રામજી આવશે, તેતે અખળા ઉમરસે;
નાથ વિષોએ ઠળવળી, નક્કી નીચે મરશે. વનચર૦
પંથ ન્યાજતાં નેતરેઃ મળ્યાં, કરમનો ખર ન અળ્યો;

રણછોડના રવામીને જઈ કહેજો, સતીએ મહેસો કહાવ્યો વનચરં.

પ્રભાતીયું ૨૩ મું.

હસીને બોલ્યા હબુમાનજી, માતા આજા પામું;
કહો તો રાવણને રાજાવું, કહો તો લંકા પ્રમળજી; હસીને
કહો તો રાક્ષસના કુળને, ખરી ખાંતેથી ખાતું.
કહો તો ખાંધે બેસારીને, પેલી પાર લેઈ જાવ. હસીને
સાચું માનો મારી માતાજી, કશી ચીંત્યા ન કરીયે;
સાચે માન કરી સાધરી, પ્માન ધણીનું ધરીયે. હસીને
ઓ આવે રૂડા રામજી, યાગવા દુખ તારું;
શુદ્ધ કહેવા મને મોકલ્યો, કજી માનજો મારું. હસીને
રામ લક્ષમણ આરોગ્ય છે, સમાચાર છે સારા;
મારી માતાનું દુખ જોઈને, આવે આંસુની ધાર. હસીને.
આ આવે રઘુનાથજી, જાણીને જોગ માયા;
સજી રાવણને મારશે, ગુણ રણછોડે ગાયા. હસીને.

પ્રભાતીયું ૨૪ મું.

શેઠ ડીધો હવે શામલો, જોણું મહા ધન આણ્યું;
નાણું ખરું હરી નામનું, તણુ લોકમાં ચાલ્યું. શેઠ
અવર વેપાર ઉપાડ્યો, કાઢી કમરની કાઠી,
લક્ષ ચોરાસીમાં જોઈ વળ્યો, ખડખડ સદુ જોડી. શેઠ
મોહ મસ્ત બે ટીલવા, મન મમતારે મહાભે;
કહ્યું રે કોઈનું નવ કરે, બેઠા ધર ધાલે. શેઠ
કામને કસેધ મંત્રી મલ્યા, લેને મુકીતે વાલી;
તે મમતારે લાવીઆ, તેને મુકીતે માલી. શેઠ
જગ બેઠ તો છે જામત, જા બેઠ છે મોલી;

દેખાને બંધો દુપાનમાં, કાણુ તપે છે મોઝા.	શેઠ૦
હરખ ઠેકની હુડી કરી, માંડી મનતારે મોઝા,	
વાણોતર વધી ગયા, પછે આંચો છે ટોટા.	શેઠ૦
બાજુ ડુલ્હું વહીવાતનું, ખાતું નવ જોયું:	
મેળ ન કાડયો અત્યુંતો; પછી આપ વગાડ્યું.	શેઠ૦
વીમો છુટાણો વાટમાં, વળ પ્રીછેરે વાણી;	
અંધુઠીયા અંધંધારનાં, ખુડીયાં વણ પાણી;	શેઠ૦
આથીને પોથી જે હતી, સરવે ખોષ બેઠા;	
જમરે આંખારે બપારે છુટવા, નાસી ધરખારે પેઠા.	શેઠ૦
અંતે ન જાયો આસરો, બમ આગળ ન ચલાયું;	
નવરે હારે નાડો ફરે, સાચે કાલ ન આંખું.	શેઠ૦
તોકર સરવ નાસી ગયા, શેઠ એકલાને સાહચં,	
લલોપતી તેણે કહી, સરવે મંત્રાને વાહયાં.	શેઠ૦
લાખ લેખાંતો લોખણાં, જર ન મળે જરીક;	
પુન્ય ખાપની કાચળી, ઠાલી રહીરે આશીકે.	શેઠ૦
ચિત તણારે જે ચોપા, તેને મુક્યારે જોષ;	
પાના છે પ્રથચના, તેને નાંખ્યારે ધોષ.	શેઠ૦
ચતુર હોય તે ચેતજો ચીતે ચકસેરે ખેસી;	
નર કાષ જીતી ગયા નહી, આ વણજમારે પેસી.	શેઠ૦
સોઘી કાઢી સાચા શેઠને, વેપાર વધારયો;	
લેખુરે ચોખુ બાપનું, આજીને પરવરયો.	શેઠ૦
નીરમે થઇ નાણું કરયું, ઠાંકપુરે દેવાણુ;	
કહે માંડણુ હવે નહી કરં, ધોળા ઉપર કાણુ.	શેઠ૦

પ્રભાતીયું ૨૫ મું

આજ આનંદના ઓઘ હોયે થયા રાય રણછોડજી નથણે નિ ખ્યા;
 પૂર્વના પુન્યનાં સુરજ હોયે થયા, દરસન દેવાની પ્રીત હરખ્યા આજ
 ગોમતી સામર પતિ બન પાવન, છે તણી લેહેરમાં રેણુ ધુવે;
 બેટમાં શેઠ બાપ સુરા નર પણા, બેટવા ભક્તની વાટ જુવે, આજ
 સકળ તિરથ હરિના ચરણકમળ વિષે, ત્યાં રહે હરજી અતિસામ વરણે
 રામકૃષ્ણ રંકને ઢંકે કરણા કરો, પંથ છે દુર પણ ચિત ચરણે આજ

પ્રભાતીયું ૨૬ મું.

દેવામે મયો બામ તે ધરમ આનંદશું કરમના જીવ છે પરમ બોલે;
 પરમ ચોરીધર મુજને જાણ્યા વિના, રતન મુંજ કરે એક તોલે, ૬
 નીમમ અમમ હરી ગોપીનો સ્નેહનો પાર કોઈ નવ જાણે;
 આમની રચી તેને રચ નહી કામની, મુનીની શુત ને ભરમ આજે
 પુરણ જ્યાં જાણે ત્યાં પરમ આનંદ છે. અને આનંદ ત્યાં આનંદ હોય
 નરસંખ્યો મંદમતી ખાવ છે, મુણુ થકી જાણ મળવા થકી મોક્ષ હોય

પ્રભાતીયું ૨૭ મું.

નારાયણનું નામજ લેતાં વારે તેને ભજજેરે;
 મનસા વાચા કરણા કરીને, લક્ષ્મીવરને ભજજેરે. ના.
 કુળને તજજે કુંડુભમે તજજે, માને બાપરે.
 ભમતની શુત દારાને તજજે, જેમ તને કંચુકી સાપરે. ના.
 પ્રથમ પિતા પ્રહ્લાદને તજ્યા, નવ તજ્યા હરીના નામરે;
 ભરત હતકધને તજરે જનેતા, નવ તજ્યા શ્રીરામરે. ના.
 રૂપિ પત્ની શ્રી હરીને કાળે, તજ્યા નીજ ભરથારરે;
 પ્રજા વતીલ વીઠલને કાળે, મવે તજ વન ચાલી;
 બણે નરસંખ્યો વંદાવનમાં મોહન સાથે મહાલીરે. ના.

પ્રજ્ઞાતીથું ૨૮ થું.

હરીને કળે વિલંબ કરવો બલો, હોય કલ્પિત નીંદરપ માળા;
 હજળા કુલને સુત્રનો તાતણો, થું મોહી રહ્યો નંદ લાલા ૬૮
 હંચ મુદ્દોને નીચને અનુસર્યો. જોઈ નહીં જાત વાસી;
 રાજાનો દીકરી રક્ષમણી પરહરી, કુળજાને મંદીરે થયો નીવાસી હા
 કલ્પ ગુળ વિષે ભેદ નહીં છુદરા, સાકર છીદરા સમ વખાણે;
 મંત્રુજીક હારને પરે પેરે પરખવે દોહલા દાસ નાસેન જાણે, ૬૯
 લોક કલ્પિત જુએ રજનીતો અસ્પ રહી, ક્ષીણ થઈ જોતને રહ્યા દીકા

પ્રજ્ઞાતીથું ૨૯ થું.

જ્યાં લગી આત્મ તત્વ ચેત્યો નહીં, ત્યાં લગી સાધના સર્વ જુડી;
 મનુષ્યાદેહ તારી એમ એવે મયો, બાવકની જેણુ પ્રણી વુંડી જનાં
 થું થયું સ્થાન રહેવા યદી, થું થયું, જેર રહી દન દીધ,
 થું થયું ધરી જટા ભરમ લેખન કરે, થું થયું લાલ લોચન કીચે
 થું થયું તપને તીરથ કીધા યાત્રી, થું થયું માળા ગ્રહી નામ લીંગે
 થું થયું તીલકને તુળશી ધર્યો ચક્રી, થું થયું મંગાજળ પાન પીધે
 થું થયું વેદ બ્યાકરણ વાણી વહે, થું થયું વરણના ભેદે આણે જ્યાં
 એ છે પરપત્ર સહુ વેદ ભરવા તણા, આત્મરાગ પરીચ્છે ન હોવા
 બણે નરસહયે કહે તત્વ દરજન વીના, રતન ચીતામણી જન્મ ખોજે.

પ્રજ્ઞાતીથું ૩૦ થું.

ધ્યાન બર ધ્યાન નહતાં કવરણું. જે થઈ અખીલ આનંદ પામ,
 અષ્ટ મહા સિદ્ધી દવાર હિંચા રહે. દેહના દુરકા દુર વામે. ધ્યાન.
 એરના પીજાનો મુગટ મુક્તક ખંધો, કુડળ મકરાંકસત શ્રવણુ લકડે
 નીમવટ તીલક જે સમય તે કેશર તણુ કહે મુકતાદળ હાર લટકે,
 પીતાંબર પલ્લવણુ કહીત રૂચીર છે જલ્લીત, તીમમ વાળો વેણુ વાયે
 કંદમના દુરુત તથે સુશીર રથ ભરી, હરજીને સંગ અશોધી મયો.

મોરલીની ધુન સુણી વનીતા વ્યાકુળ થઈ, એ પીકા જેવા વદનાવે;
નરસંઘ્યાને મન આનંદ અતિ ઘણો, પુષ્પ મુઠ્ઠાઈજ લેઈ પધારે.

પ્રજ્ઞાતીથુ ૩૧ મું.

આ સુંખે સુતો સંભાર શ્રીનાથને, હાથ તે હરી વીના કાણુ રહાવે;
માતને તાત સુત ભાત ટોળે મળ્યા, દોહલી વેળા તે દુર જાએ. આ
દ્રવ્યે મસ્તકે હતો હિય તપ આદરી, ભક્તિ કરી ભગવાન કેરી;
અવતરી પાસ બંધાયો, માયા તણો, લપટી લાલચે લીધો ઘેરી.
દીવસે ચોદસ બમ્બો રાત નિંદ્રા વિષે, સ્વપ્નમાં સાંભળે મોટી માયા;
પલક પરીવાર નહી હરીને ભજવા તણી, જ્યાં લગી જીવ સંજોગ કાયા;
ધન પામે કરી મોહી રહ્યા લોભીયા, વેઠના વિચારી ગરમ કરી;
નાથ ત્રીશોકના હરીને સંભાળીયા, જ્યારે રાખ્યો તો જહરામમાં ઘેરી
જાગ્યરે જીવડા વાજ આજ્યા ઘણો, કેટલો એક પ્રતિબોધ દીજે;
નરસીના સ્વપ્નમાં નીત્ય સંભારતાં, દેહના દુર દુઃખ કીજે;

પ્રજ્ઞાતીથુ ૩૨ મું.

મારા નાથજી મુકાને ભક્તી દેખે સદા; દીન જાણીને સંભાળ લેજો;
ભક્તિ આપી બહા બાવથી ભુજા. અંતે આવી અહોનીશ રહેજો,
ભક્તિ કારણ મારો દેહ દુરબળ હજો, દેહ કારણ રખે સ્નેહ જાય,
આજ મન સાથ જહુતાય જો વીસરે, વળતી વસે મારી કાણુ થાય.
કરમ કથા કરી જાણુ ચારે બરી, નાસવા નીસરયો નામ જારી;
કરન કીરતન વિના દેહ જાએ, વરયા જેમ રહે જીમડે દુષી હારી;
બધ વિશે બુડતાં વાહરને જીમ નહી, બાંહવ ઘણી મુજને કાણુ રાખે,
અલ્પ આયુષ્યમાં કલ્પ મનુષ્ય, આજ કીધું વળી કામ કરને.
શ્વસનો કાંઈ વિશ્વાસ સહી આ સમે, આજ અધુરી એમ મરવું;
હિતમ મધ્યમ મરણુ તુ વીરલા, પ્રગટ થયુરે દરસવ પમાડો;
નરસંઘ્યો રંકને ટંક કરણુ કરી, દીન બંધુ વળ્યો આંક આડો;

પ્રથમ તીથુ ૩૩ મું.

ધુજ અગળાને મોટીરે મીરાં, સાંભળો ધરેલું મારે સાચુરે;
 વાળા મઠાવું વીડલ વર કેરી, હાર હરીના મારે હૃદયે;
 ચીતમાળા ચતુરધુજ ચુડલો, જીવ સોની ઘેર જાણ્યે. મુ.
 ઝાંઝરીયાં જમજીવન કેરાં, કસન કસાંને કાંખીરે;
 વીંછવા ધુવરા રામનારજુના, અજીવઠ અંતર જામીરે. મુ.
 પેટી ઘડાવું પુરસોતમ કેરી, ત્રિભુવ કેર તાળુરે;
 કુચો કરાણુ કરજીનાનંદ કેરી, તેનાં ધરેલું મારે. મુ.
 સાસરવાસા સજીરે જોદા, હવે નથી કોઈ કાળેરે;
 બાષ મીરાં કહે પ્રભુ બીરમરના ચુલ હરીને ચરણે જાયુરે. મુ.

પ્રજ્ઞાતીથુ ૩૪ મું.

સાધુ માયે મળે ચરણ મોતીદના, માનવી દેહ તત્ત્વ કહીએ;
 કશુ કહો કશુ કહો વળી કશુ કહી, કશુ કહેતાં સુખ લાઈએ;
 કરપણ સેવા તણી અવર મન્યા, કરે, મુઠ મતી માનવી કાંઈ ન જાણે;
 કૃષ્ણનું નામ રમે દુધથી ત્રીપરે જન્યમાં, ધન્યએ કૃષ્ણને પ્રમાણ
 જોતે જોવા મહા મુતીજ વન બમે; વીંછો વનમાં ગાયો ચારે,
 બન્ને નરસંઘવો જે ચતુર નર તે ખરો, અકતીય શ્રી રત્ન ધારે,
 સાકર સાકર સાકર સામગી, સનમુખ આવીને જોએને આજ
 છું અમે નામસ કઠ લઈ બોલશુ, બોપશુ ત્રીકમ તારી લાજ.
 મોક્ષમાઠ હું મલપતો કાનજી, આહીર નીત-જો યોધ,
 ચંચળ નેણશું સુખ નથી બોલતો, હવે અમે લાજ બોલશુજ તારી
 બહુ વેરે જોપીને લાઠ લડાવીયાં, અન્ન આહીરપે જોતો ચાખી;
 નરવર વેલ વધ જોમ લીલા કર, નરસંઘમા સમથી જોખી રાખી.

કપ્પીર કાવ્ય.

આમાં મહાત્મા કપ્પીરના દેહરત્નો અને તેમાં રહેલો મુહૂર્થ સ્પષ્ટ સફળી બાબમાં વિસ્તારપૂર્વક સમગ્રવ્યાપ્ત છે કે તે વાંચવાથી સૃષ્ટિ, ઇશ્વરશક્તિ, મૃત્યુ વગેરે સંજ્ઞાધીનો ઘણોકિદૃષ્ટ ખ્યાલ આવેછે. પુસ્તક ફક્ત એક જ વાર વાંચવાથી તે વારંવાર વાંચકની પ્રેરણા થાય એવો એમાં અદ્ભુત રસ છે. આમાં મામુદ અંગ રમણઅંગ ગિતા-વનીઅંગ, જીવનમૃતઅંગ, કામઅંગ આદિ ૨૦ અંગ છે અને તે એકથી એક એવા અદ્ભુત છે કે તેનો ખરો ખ્યાલ વાંચકથીજ ઘણે શિવાય આમાં નીચે જણાવેલાં ત્રણ સુંદર ફોટોગ્રાફીક ચિત્રો આપેલાં છે (૧) કપ્પીરને મુઠની પ્રાપ્તિ (૨) કપ્પીરના બાદબુત સમ-ત્કારથી કાજ સાહેબે નિહાઇ જઇ બાદશાહ મારફત કપ્પીર સાહેબને બોલાવી તેમને લોઢાની પેટીમાં પુરી ઉપરથી મજબુત તાણું લગાડી તે પેટીને ઉંડા પાણીમાં ડુબાડી દેતી અને ખીજ બાબુએ કપ્પીર સાહેબનું સમાધીઅવસ્થામાં પાણીપર તરવું. (૩) કમાલના મૃતદેહને બાદશાહની સમક્ષ મુઠે ઉઠા કરતકે કમાલસે, એમ કહી સજીવન કરવું વગેરે ચિત્રના દેખાવો ખાસ જોવા લાયક છે. સર્વ સાધારણોની સગવડના ખાતર આ પુસ્તક ગુજરાતી અક્ષરમાં છપાવ્યું છે. દાગળ વ્હેજ કેંચા પાકા પુઠા ઉપર કપ્પીર સાહેબનો રૂપેરી વરખથી છાંયેલો ફોટો બાંધણીમાં મજબુત હોવા છતાં કિંમત માત્ર રૂ. ૧૧૧૧ પોષ્ટેજ માફ.

મળવાનું ઠેકાણું:—મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુટે.

ત્રણ દરવાજા—અમ. દાવાદ.

